

jednostavni vodič za registraciju mikro biznisa

Priredio: Amil Kamenica

Sadržaj

POGLAVLJE I – POČETAK.....	3
UVOD.....	3
ZAŠTO SE REGISTROVATI?.....	3
GDJE ZAPOČETI?	4
MIKRO, MALI ILI VELIKI BIZNIS?	5
POGLAVLJE II – REGISTRACIJA MIKRO BIZNISA	6
KORAK 1: ZAHTJEV ZA ODOBRENJE ZA RAD.....	7
KORAK 2: UVJERENJE O POSLOVNOJ SPOSOBNOSTI.....	8
KORAK 3: DIPLOMA I/ILI POTVRDA O STRUČNOJ SPREMI/KVALIFIKACIONOM ISPITU	8
KORAK 4: ODOBRENJE ZA POSLOVNI PROSTOR.....	8
KORAK 5: PORESKO UVJERENJE.....	9
KORAK 6: OSTALI NEOPHODNI DOKUMENTI – UVJERENJE O DRŽAVLJANSTVU, RODNI LIST I SL	10
KORAK 7: UVJERENJE DA NEMATE ZASNOVAN RADNI ODNOS	10
KORAK 8 : POTVRDA O NEPOSTOJANJU ZABRANE OBAVLJANJA OVE DJELATNOSTI.....	11
KORAK 9: OPĆINSKO RJEŠENJE – POČETAK POSLOVNE DJELATNOSTI	11
TABELA 1 – POTREBNI DOKUMENTI I PROCJENJENI TROŠKOVI – OSNIVANJE MIKRO BIZNISA	12
ACIPS INFO.....	13

Poglavlje I – Početak

Uvod

Nakon sati, dana i sedmica provedenih u razmišljanju i savjetovanju sa prijateljima i porodicom odlučili ste se na najvažniji životni korak – odlučili ste se za osnivanje vlastitog biznisa. Kao prvo, čestitamo vam na hrabrosti i želimo puno sreće u budućim poslovnim poduhvatima!

Kao i većina drugih preduzetnika, u inkubacionom periodu vaše ideje, dok ste razmišljali o osnivanju vlastitog preduzeća, vjerovatno niste razmišljali o tehničkim detaljima kao što su registracija preduzeća, otvaranje računa, knjigovodstvo. Stvar koje morate biti svjesni na samom početku je da i ove (često neugodne i frustrirajuće) formalnosti čine sastavni dio vašeg budućeg poslovanja.

Zašto se registrovati?

Vjerovatno ste razmišljali i o tome da vaše preduzeće ne registrujete, ili već poslujete i postojite na tržištu ali nemate formalno registrovano preduzeće. Neophodno je da izvršite registraciju. Zašto?

Razlozi su brojni. Poćemo sa onim najneugodnijim – ukoliko poslujete a nemate registrovano preduzeće i na vaše poslovne aktivnosti ne plaćate poreze – činite krivično djelo poreske utaje. Poreska utaja predstavlja ozbiljno krivično djelo sa visokim zaprijećenim zatvorskim kaznama za izvršenje ovog djela. Nepoznavanje zakona ne predstavlja izgovor za činjenje ovog krivičnog djela i ne amnestira vas od odgovornosti.

Sljedeći bitan razlog je da ako poslujete na crnom tržištu, na vaša primanja, kao i primanja vaših radnika ne plaćaju se porezi i doprinosi. To direktno znači da ne uplaćujete radni

staž, ne obračunava vam se penzijsko osiguranje i da ni vi ni vaša porodica niste zdravstveno osigurani. U slučaju povreda ili potrebe za medicinskom intervencijom plaćate visoke cijene medicinskih usluga.

Poslovanje na crnom tržištu vam zatvara vrata legalnog tržišta. Većina ozbiljnih (i sigurnih) poslovnih partnera ne posluje u gotovini, te kao neregistrovano preduzeće nemate priliku poslovati sa njima.

Vrlo bitan razlog je i nemogućnost dobijanja kredita. Samo registrovana preduzeća mogu pristupiti bankama sa zahtjevom za kredit, garanciju i sl. Sve navedeno, kao i brojni drugi razlozi, pružaju dovoljnu argumentaciju da pristupite procesu registracije.

Gdje započeti?

Prva stvar koju morate odlučiti je oblik u kojem će vaše preduzeće postojati. Prije stupanja u proces registracije vašeg preduzeća, za vaše lično dobro bilo bi neophodno napraviti poslovni plan. Poslovni planovi, iako su često predstavljeni kao nešto jako komplikovano, zapravo predstavljaju razradu vaše poslovne ideje. Kako kažu u našem narodu, sve je mnogo jasnije kad se “stavi na papir”. Vaš prvi poslovni plan može predstavljati dokument napisan rukom na listu papira, ali bi jasno trebao da definiše:

- a) vašu poslovnu ideju (poslovnu djelatnost kojom ćete se baviti)
- b) karakteristike vašeg proizvoda i/ili usluge
- c) vaše tržište (kupce vaših proizvoda i/ili usluga)
- d) konkurenciju
- e) finansijski plan vašeg poslovanja u prvoj godini

Npr. ukoliko je vaša poslovna ideja mala pekara, vaš poslovni plan može sačinjavati jednostavna izjava da je vaša poslovna

ideja proizvodnja hljeba i peciva, zatim kratak opis vašeg asortimana (karakteristike vaših proizvoda), procjenu tržišta kojem prodajete – recimo kvart u kojem živite sa brojem stanovnika i brojem domaćinstava, da li postoje druge pekare u kvartu (konkurencija), te jednostavan finansijski plan u kojem prikazujete pretpostavljene (planirane) prihode od prodaje i pretpostavljene troškove koje ima vaša mala pekara. Ukoliko ste napisali sve navedeno, u rukama imate vaš poslovni plan. Naravno, poslovni planovi za zahtjevnije poslovne aktivnosti su obimniji, i prilikom njihove izrade dobro je koristiti stručnjake za izradu poslovnih planova, ili ih bar konsultovati prilikom izrade, ako se odlučite da plan pišete sami.

Poslovni plan vam nije potreban, niti predstavlja uslov za registraciju preduzeća, ali je krajnje korisno da ga imate prije nego se odlučite krenuti u biznis!

Nakon što ste se definisali vašu poslovnu ideju, možete odlučiti vrstu organizacionog oblika vašeg biznisa.

Mikro, mali ili veliki biznis?

Definisanje poslovnog plana vam je iskristalisalo vaše potrebe. Ako ste se odlučili za registrovanje:

- a) dopunske djelatnosti (djelatnost za lica koja su u radnom odnosu - računovodstvene usluge, vodoinstalaterske usluge, električarske usluge, ostale zanatske usluge i sl.)
- b) samostalne privredne djelatnosti (samostalna trgovinska radnja STR, samostalna ugostiteljska radnja SUR, samostalna zanatska radnja, samostalna prevoznička djelatnost i sl.)
- c) zadruge (stambena, poljoprivredna, zanatska, studentska i sl.)
- d) kućne radinosti
- e) poljoprivredne djelatnosti

onda je procedura vaše registracije jednostavnija. Ovaj tip

djelatnosti je manje složen, te se stoga registracija vrši u općini u kojoj namjeravate pokrenuti vašu djelatnost. Procedura registriranja je opisana u poglavlju II.

Poglavlje II – Registracija mikro biznisa

Nakon što ste razradili vašu poslovnu ideju, odlučili ste se da je najpogodniji oblik za registraciju vašeg biznisa:

- a) dopunska djelatnost (djelatnost za lica koja su u radnom odnosu - računovodstvene usluge, vodoinstalaterske usluge, električarske usluge, ostale zanatske usluge i sl.)
- b) samostalna privredna djelatnost (samostalna trgovinska radnja STR, samostalna ugostiteljska radnja SUR, samostalna zanatska radnja, samostalna prevoznička djelatnost i sl.)
- c) zadruga (stambena, poljoprivredna, zanatska, studentska i sl.)
- d) kućna radinost
- e) poljoprivredna djelatnost.

Registracija navedenih oblika se vrši na općinskom nivou. Ovaj oblik organizovanja ima status privredne djelatnosti, i ne ubraja se u privredna društva (preduzeća).

Korak 1:

Zahtjev za odobrenje za rad

Korak 2:

Uvjerenje o poslovnoj sposobnosti

Korak 3:

Diploma i/ili potvrda o stručnoj spremi/kvalifikacionom ispitu

Korak 4:
Odobrenje za poslovni prostor

Korak 5:
Poresko uvjerenje

Korak 6:
Ostali neophodni dokumenti – uvjerenje o državljanstvu, rodni list i sl.

Korak 7:
Uvjerenje da nemate zasnovan radni odnos

Korak 8 :
Potvrda o nepostojanju zabrane obavljanja ove djelatnosti

Korak 9:
Općinsko rješenje – početak poslovne djelatnosti

Korak 1: Zahtjev za odobrenje za rad

Zahtjev za odobrenje za rad je prvi korak u registraciji vašeg mikro biznisa. Zahtjev za rad je gotov obrazac, koji kao takav popunjavate i predajete uz ostalu potrebnu dokumentaciju u općinsku službu – odjel za privredu. Zahtjev za odobrenje za rad možete kupiti ili na šalteru u općinskoj šalter sali, ili u knjižari u općini. Cijena zahtjeva je oko 2 KM. Neke općine ovaj zahtjev ne naplaćuju.

Popunjavanje zahtjeva je vrlo jednostavno. Uz zahtjev obično dobijate listu dokumenata koje je potrebno priložiti (uvjerenja i potvrde), Na zahtjev unosite vaše lične podatke, predmet poslovanja vašeg mikro biznisa (npr. trgovinska radnja na malo), sjedište poslovanja (adresu), te naziv vašeg mikro biznisa (ime radnje). Zahtjev ne predajete odmah, već kad kompletirate

cjelokupnu potrebnu dokumentaciju, onda kompletiranu dokumentaciju predajete u nadležnu službu općine.

Korak 2: Uvjerenje o poslovnoj sposobnosti

Uvjerenje o poslovnoj sposobnosti izdaje Centar za socijalni rad vaše Općine prebivališta (općine na kojoj imate prijavljeno prebivalište u ličnoj karti). Procedura je vrlo jednostavna, i službenik Centra za socijalni rad vam izdaje potvrdu na licu mjesta. Naknade za ovu potvrdu se mogu razlikovati, a u principu koštaju između 5 i 20 KM.

Korak 3: Diploma i/ili potvrda o stručnoj spremi/kvalifikacionom ispitu

Za registraciju i vođenje vašeg mikro biznisa, neohodno je posjedovati dokaz o vašoj stručnoj spremi. Ukoliko registrujete specifične djelatnosti, kao što je recimo samostalna prevoznička djelatnost, potrebno je dostaviti ovjerene fotokopije vaše vozačke i saobraćajne dozvole, kako bi ste dokazali sposobnost za obavljanje iste. Obavezno provjerite da li posjedujete vozačku dozvolu za potrebnu kategoriju vozila kojom upravljate, te da li vaše vozilo kao takvo može obavljati navedene djelatnosti (npr. da li posjedujete vozačku dozvolu za C kategoriju vozila, ili da li vaše vozilo ima dozvoljenu nosivost koja vam omogućava obavljanje djelatnosti koju registrujete).

Za registraciju ostalih mikro djelatnosti, npr. vodoinstalaterske ili električarske usluge, potrebno je dostaviti ovjerenu kopiju diplome/dokaza o stručnoj spremi ili položenom kvalifikacionom (KV) ispitu. Kopiju diplome/uvjerenja možete ovjeriti u općini, uz predočenje originala službeniku koji vrši ovjeru.

Korak 4: Odobrenje za poslovni prostor

Ukoliko ste se odlučili da iznajmite već pripremljen poslovni prostor, tj. prostor koji ima odobrenje za korištenje kao poslov-

ni prostor, i namjena mu je registrovana kao takva, onda vam ovo odobrenje nije potrebno, i umjesto njega prilažete ugovor o zakupu¹ (ako iznajmljujete prostor), ZK izvadak (ako je prostor u vašem vlasništvu) ili kupoprodajni ugovor. Nadležnom općinskom organu je neophodan dokument kojim se pokazuje osnov posjedovanja poslovnog prostora.

Ako za vaš biznis namjeravate koristiti poslovni prostor u vlastitoj kući koji prethodno nije registrovan kao poslovni prostor, te ne posjedujete upotrebnu dozvolu za korištenje prostora, potrebno je da se obratite opštinskoj službi koja će vam izdati dozvolu. Za promjenu namjene poslovnog prostora iz stambenog u poslovni, potrebne su vam urbanistička saglasnost i građevinska dozvola. Nadležne općinske službe se uglavnom nalaze u okviru općinskog sektora za urbanizam. Pošto ova procedura može potrajati i nekoliko sedmica, preporučujemo da prvo pokrenete aktivnosti na dobijanju ovog odobrenja.

Procedura je sljedeća: nakon podnošenja zahtjeva za izdavanje Upotrebne dozvole za korištenje poslovnog prostora (urbanističke saglasnosti i građevinske dozvole), općinska služba vam upućuje komisiju koja izlazi na teren, te sačinjava zapisnik sa lica mjesta. Ako prostorija može da zadovolji namjenu, općinska služba vam izdaje odobrenje. Za ovo odobrenje se plaća naknada u ovisnosti od veličine prostora i lokacije, te namjene prostora. Jednu činjenicu trebate imati na umu: prostor za koji tražite saglasnost mora imati riješene imovinsko-pravne odnose! To vrlo često nije slučaj sa zajedničkim prostorijama u zgradama, te se rješavanje tog pitanja može jako zakomplikovati.

Korak 5: Poresko uvjerenje

Poresko uvjerenje je neophodno kako bi se nadležni organ uvjerio da vi niste nesavjestan privrednik, te da nemate drugih

¹ Ugovor o zakupu mora biti ovjeren u Poreskoj Upravi Općine u kojoj se nalazi poslovni prostor. Ugovori o zakupu koji nisu ovjereni u Poreskoj Upravi se ne mogu prihvatiti.

poslovnih aktivnosti u kojima niste izmirili poreske obaveze. Poresko uvjerenje izdaje Poreska uprava vaše općine. Općinska Poreska uprava je obično locirana u istoj zgradi kao i općina, tako da gotovo svu dokumentaciju možete dobiti na jednom mjestu. Nakon podnošenja zahtjeva, Općinska Poreska uprava vam obično izdaje rješenje u roku od 24 časa.

Korak 6: Ostali neophodni dokumenti – uvjerenje o državljanstvu, rodni list i sl.

Uz ostale dokumente, neohodno je i da priložite uvjerenje o državljanstvu i rodni list, te ovjerenu kopiju lične karte. Ovim dokazujete vlastiti identitet, državljanstvo te adresu prebivališta.

Za djelatnosti kao što su trgovina prehrambenim artiklima, neke općine zahtijevaju i ljekarsko uvjerenje ili kopiju sanitarnih knjižice. Ljekarsko uvjerenje možete izvaditi u najbližem Domu zdravlja.

Korak 7: Uvjerenje da nemate zasnovan radni odnos

Uvjerenje da nemate zasnovan radni odnos, odnosno da nemate već osnovanu samostalnu provrednu djelatnost, dobijate na dva mjesta – u Fondu PIO i u Poreskoj upravi. Fond PIO vam izdaje uvjerenje da niste njihov osiguranik, a Poreska uprava uvjerenje da nemate registrovanu samostalnu provrednu djelatnost. U nekim općinama vam ovo uvjerenje nije potrebno, ili vam je potrebno samo jedno – uvjerenje Fonda PIO ili Poreske uprave.

Ovo uvjerenje je neophodno kako bi se dokazalo da samostalnu privrednu djelatnost obavljate kao osnovno zanimanje. Ukoliko samostalna privredna djelatnost nije vaše osnovno zanimanje, već dopunska djelatnost (zaposleni ste u nekoj drugoj firmi, a ovu djelatnost obavljate kao dodatnu-dopunsku), tretman vašeg mikro biznisa je drugačiji.

I na Poresko uvjerenje i na uvjerenje od PIO se plaća taksa. Cijena takse za ovo uvjerenje je između 10 i 20 KM.

Korak 8: Potvrda o nepostojanju zabrane obavljanja ove djelatnosti

Potvrdu o nepostojanju zabrane za obavljanje djelatnosti koju namjeravate registrovati izdaje Sud za prekršaje u Općini vašeg mjesta prebivališta. U nekim općinama, ovo uvjerenje izdaje MUP (Policajska stanica) vašeg mjesta prebivališta. Za izdavanje ovog uvjerenja se plaća naknada 5-10 KM.

Korak 9: Općinsko rješenje – početak poslovne djelatnosti

Nakon prikupljanja svih navedenih dokumenata i uvjerenja, kompletnu dokumentaciju predajete u općinu – sektor za privredu. U zavisnosti od veličine vaše općine, broja predatih zahtjeva, kao i dužine razmatranja vašeg zahtjeva, općinska služba bi trebala riješiti vaš zahtjev najkasnije u roku od 2 sedmice od dana predaje.

Tek nakon izdavanja općinskog rješenja/dozvole za početak obavljanja djelatnosti možete početi sa radom. Početak obavljanja djelatnosti može vam donijeti nepotrebne probleme i neugodnosti sa komisijama i inspekcijama, pa nije preporučljivo početi sa radom prije dobijanja općinskog rješenja/dozvole. U obavljanju svoje djelatnosti ponašajte se kao savjestan i pošten privrednik, te uredno poštujte i vršite plaćanje svojih obaveza, što će donijeti korist i vama i društvenoj zajednici u kojoj živite i poslujete. Puno sreće u budućem poslovanju!

**Tabela 1: Potrebni dokumenti i procjenjeni troškovi
– osnivanje mikro biznisa**

	Dokument	Izdaje	Cijena KM	Vrijeme izdavanja
1	Zahtjev za odobrenje za rad	Općina	1-2	-
2	Potvrda o poslovnoj sposobnosti	Centar za socijalni rad općine prebivališta	5-20	na licu mjesta
3	Diploma/potvrda o stručnoj spremi/KV	-	-	-
4	Odobrenje za poslovni prostor	Općinska Služba za urbanizam	-	zavisno od statusa prostora
5	Poresko uvjerenje	Poreska uprava	10-20	na licu mjesta – 24h
6	Uvjerenje o državljanstvu, rodni list, kopija LK	Općina	2	na licu mjesta
7	Uvjerenje da nemate zasnovan radni odnos	Fond PIO/ Poreska uprava	10-20	1h-48h
8	Potvrda o nepostojanju zabrane obavljanja djelatnosti	Općinski Sud za prekršaje /MUP	5-10	1h-48h
9	Zdravstveno uvjerenje (ako je potrebno)	Dom zdravlja	35-55	2h-4h

ACIPS info

Ko smo mi?

A socijacija ALUMNI Centra za interdisciplinarne post-diplomske studije (ACIPS) je nevladino udruženje mladih eksperata na polju demokracije, ljudskih prava, upravljanja državom i humanitarnim poslovima i procesima evropskih integracija. ACIPS je osnovan u februaru 2003. godine, kao rezultat aktivnosti Centra za interdisciplinarnu postdiplomsku studiju Univerziteta u Sarajevu i okuplja više od stotinu aktivnih članova, koji su aktivni kako u civilnom društvu, tako i u različitim vladinim, nevladinim i međunarodnim organizacijama u Bosni i Hercegovini i u regionu. Jedan od osnovnih ciljeva organizacije je promocija mladih i obrazovanih ljudi i stvaranje mogućnosti za njihovo učestvovanje u društvenim procesima, aktivnija upotreba njihove ekspertize i utjecaj na procese odlučivanja u društvu. Nadalje, iniciranje javne diskusije i podizanje svijesti o krucijalnim pitanjima u društvu, sprovođenje različitih istraživanja i studija su od primarnog interesa organizacije. Sa snažnom regionalnom perspektivom i činjenicom da ACIPS okuplja članove iz Hrvatske, Srbije i Crne Gore, Makedonije, Albanije, Bugarske ali i šire, ACIPS je u mogućnosti sprovesti i koordinirati primjetan broj lokalnih ali i međunarodnih projekata zajedno sa svojim lokalnim i regionalnim partnerima.

Zašto ACIPS?

ACIPS želi povećati javnu svjesnost o vitalnim pitanjima na polju demokracije i ljudskih prava, te značaju procesa evropskih integracija u BiH, regionu Jugoistočne Evrope i šire, kroz edukaciju, razmjenu informacija i izdavačke aktivnosti. Naš osnovni cilj je doprinijeti poboljšanju poštovanja ljudskih prava, demokracije, upravljanja državom i ispunjavanju uvjeta potrebnih za prijem u Europsku Uniju. ACIPS ima bogato iskustvo u

implementaciji različitih projekata, kao što su debate, seminari, konferencije, istraživanja, kreiranje javnih politika i slično, koji imaju cilj da otvore dijalog i uključe sve faktore civilnog društva u demokratske procese.

Osnovne aktivnosti

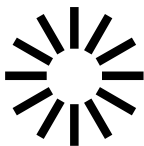
- Organizacija konferencija, javnih debata, seminara, radionica i panel diskusija sa aktivnom participacijom ACIPS članova i renomiranih lokalnih i stranih eksperata iz određenih tematskih oblasti
- Izdavanje ACIPS-ovog periodičnjaka, različitih publikacija, studija, istraživanja i izvještaja
- Implementacija različitih projekata koji se bave civilnim društvom, ljudskim pravima i europskim integracijama
- Davanje podrške i usluga analize strateških odluka vladinih tijela, nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija.

Partneri

Od svog osnivanja ACIPS je surađivao sa različitim lokalnim i međunarodnim organizacijama, kao što su: Fond otvoreno društvo Bosna i Hercegovina, UNDP, OSCE, USAID, US Embassy, Heinrich Boell Stiftung, Delegacija Evropske komisije u BiH, Švicarska Ambasada, Ured Visokog Predstavnikta itd. Osim ovih partnera, ACIPS ima jako blisku suradnju sa univerzitetima širom svijeta i renomiranim ekspertima sa tih univerziteta koji su predavači na CIPS magistarskim programima. (više o ovome na web site-u: www.cps.edu.ba)

Članovi

Članom ACIPS-a mogu postati svi sadašnji i bivši studenti jednog od tri postdiplomska studija, koordinirana i implementirana od strane Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu (CIPS), kao i osobe sa sličnim obrazovanjem, koje mogu postati počasni članovi ACIPS-a.

one stop shop

ACIPS

**Asocijacija Alumni Centra za
interdisciplinarne postdiplomske studije**

Zmaja od Bosne 8, 71 000 Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Tel/Fax: +387 33 55 06 15; +387 33 20 53 83
E-mail: acips@cps.edu.ba, Web: www.cps.edu.ba
